

ESCRITS CORSARIS

D. H. Rosenthal

Josep Ballester

Ho recorde molt bé, era l'última setmana de gener de 1985, estava cursant el darrer curs de la carrera, feia gràcia anar a veure i escoltar un nord-americà que havia traduït a l'anglès el *Tirant lo Blanc*. La conferència s'havia organitzat dins del programa de la concessió dels Premis Ciutat de València. Quin temps! Cal dir que s'havia alçat una gran expectació al voltant del conferenciant. No pensàvem, alguns, que l'expectació d'una part del públic es transformaria en crits, insults, amenaces i agressions. Gairebé dues hores va durar aquell intent d'iniciar l'acte, els dos presentadors, **Vicent Garcés** i **Josep Piera**, van fer l'impossible. Fins i tot, el regidor de cultura en un moment determinat va cedir el micròfon a un dels qui rebentaven la conferència, tot tractant de mostrar que era factible el diàleg. No hi hagué manera. Van posar una pancarta que feria qualsevol indicatiu d'intel·ligència i van llançar monedes a l'orador. Era una imatge molt il·lustrativa de com va ser l'ambient d'aquesta ciutat durant uns anys.

David H. Rosenthal que havia nascut a Nova York l'any 1945 fou professor de literatura, poeta, traductor, assagista i així mateix un bon crític de jazz, una de les seues grans passions. Es va graduar en literatura comparada al New York Graduate Center i ben aviat va començar a destacar com a poeta gràcies al seu primer llibre *Eyes on the Street* (1974), més tard va treure a la llum *Loves of the Poems* i *The Journey*. S'han

realitzat algunes versions al català per part del mateix autor i de **Francesc Parcerisas**. Té editat, així mateix, el llibre *Hard Bop: Jazz and Black Music 1955-1965*. El coneixement de la nostra llengua, segons sembla, li va vindre amb el Teach Yourself Catalan d'**Alan Yates**, després va fer diverses estades llargues a les nostres terres. Barcelona fou el seu

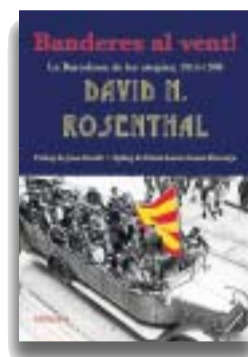
III A «Banderes al vent», l'autor fa un repàs a la Barcelona d'entre guerres

centre neuràlgic. Es va iniciar en la tria i la traducció de diverses antologies de poesia *Quatre poemes catalans de la postguerra* (1978) i *Poesia catalana moderna* (1979). També va traduir **Mercè Rodoreda: La plaça del diamant** (1980) i *La meua Cristina i altres històries* (1983). Sense oblidar, *Incerta glòria*, l'obra mestra de **Joan Sales**, per la qual sentia una profunda admiració. Són ben conegudes les versions de **J. V. Foix**, **V. Català**, **J. Perucho** o **V. Andrés Estellés**.

Gràcies a una beca Fulbright va traduir *Tirant lo Blanc* on va demostrar la preparació i la sagacitat que havia adquirit amb el treball i el pas del temps. Destaca la finesa del registre i el goig de lle-

gir la versió, lluny de malabarismes ni d'arcaïsmes. L'extens pròleg és una veritable introducció no sols al nostre clàssic, sinó a la cultura catalana i alhora un exercici excel·lent de la metodologia comparatista entre diverses literatures. Ara **Malory**, després **Boccaccio** i de seguida **Chaucer**. L'any 1988 se li va concedir la Creu de Sant Jordi.

Recentment Edicions Meteora ha publicat *Banderes al vent!*,

MARÍA LUISA GARCÍA BERMEJO

POETA I TRADUCTOR. David H. Rosenthal (Nova York, 1945 - 1992) va fer la primera traducció a l'anglès del «Tirant lo Blanc». Dalt, la coberta de «Banderes al vent! La Barcelona de les utopies, 1914-1936», la seua obra pòstuma.

l'obra pòstuma de Rosenthal on es fa un repàs a la Barcelona d'entre guerres, però és molt més, una espècie d'assaig contat d'una manera molt plaent, la història social de la cultura catalana des de 1914 fins a l'esclat de la Guerra d'Espanya. «No es tracta d'un llibre d'història, sinó del relat, crític i apassionat alhora, d'un període singularíssim i d'uns fets i aspectes ben diversos que ell relaciona magistralment, amb les mateixes dosis de rigor que d'estil i amenitat», **Joan Rendé** dixit. Una radiografia ben lúcida sobre el desbordament artístic i social d'aquells anys. Posa la lent en els moviments d'avantguarda, l'educació, l'anarquisme, el món dels escriptors tant oriünds com forasters, entre aquests darrers destaquen **Jean Genet** i **Georges Bataille**, els secrets de la vida nocturna d'una urbs que no es mirava el melic. Tanmateix, aquella eferescència es truncaria brutalment un 18 de juliol de 1936 i la repressió que s'imposà després ho aniquil·laria. El llibre es tanca amb un epíleg de **Maria Luisa García Bermejo**, la seua vídua, que ens descriu un emocionat retrat de Rosenthal, on la lluita amb la malaltia i la redacció de l'obra van emparellats, la constància i la tenacitat en acabar la feina iniciada. Recorde un poema seu a *The Journey* on parla de **Clifford Brown** i de manera paral·lela apunta de si mateix: «*Als meus somnis, de vegades, / no tinc càncer / i quan desperto sento la sotragada / del rosegador que porto dins. / Somnis agredolços en què / encara sóc «el que era»: / un exemplar gregari, cepat, / de tipologia mediterrània—/ vividor, sibarita, esteta, / bohemi, lingüista, bon conversador, / i poeta, tot i que ara em sap greu / no haver-ne escrit més, dels poemes que volia escriure.*»

Aquella conferència, de la qual parlàvem adés, que no es va poder celebrar al carismàtic edifici de la Llotja duia per títol «L'aventura americana de Tirant lo Blanc», on l'escriptor sols volia explicar-nos la feina que s'havia fet tant en la traducció a un anglès actual i proper, com la campanya de promoció, les crítiques de diverses personalitats nord-americanes als mitjans de comunicació i les dues edicions, una en tapa dura i una altra en butxaca per a difondre el nostre clàssic al món anglosaxó. No entenia què passava, aquella manca d'educació elemental, perquè aquells energúmens que no el deixaven explicar-se, una altra cara del feixisme, l'insultaven per haver versionat a la llengua de **Shakespeare** un escriptor del país. David Rosenthal ha estat un dels més importants divulgadors de la nostra cultura a l'exterior, sempre d'una manera digna i eficaç. Crec que no ho hauríem d'oblidar mai. No ens ho podem permetre.

El psicólogo de cabecera
MIGUEL SILVEIRA

El mejor botiquín de
primeros auxilios para lograr
el propio bienestar emocional

ALBA

www.albaeditorial.es

